

Культура 9

Лекція #126:

ДЕРЕВ'ЯНА

АРХІТЕКТУРА

30-ТІ РОКИ

- ❖ Найстарші дерев'яні церкви, які залишилися по сьогодні будовані з початку 16-го століття.
- ❖ Проте, з кінцем 1920-тих та 1930-тих років комуністична влада в Українській РСР провадила інтенсивну кампанію антирелігійності.
- ❖ В цей період знищено понад 2,000 дерев'яних і мурованих церков в Україні.

➤ Михайлівська церква у Харкові, руїни після знищення, 1930-ті роки.

➤ Руїни Успенського собору Печерської Лаври, Київ, 1941-42.

- ❖ Найпростіший спосіб знищення церкви це пожежа.
- ❖ Комуністи нищили усі церкви, проте дуже легко спалити церкву яка зроблена із дерева.
- ❖ Знищення церков комуністичною владою добре зображено в новому фільмі про період Голодомору, «Гірки Жнива», 2017.

- Церква Святого Василя Великого, Косів, Івано Франківськ, будована 1895 - згоріла 2017.

➤ Церква св. Іллі, Торонто, 1995-2014.

- ❖ Подібно, українські землі під Польщею від 1920-1948 рр. бачили знищення понад 200 дерев'яних церков, особливо на Холмщині, Підляшші та Лемківщині.
- ❖ Проте, навіть сталінський терор не міг зупинити українських архітекторів та майстрів.
- ❖ Спершу в діяспорі, а після 1991 р. в незалежній Україні, продовжується традиція будови дерев'яних церков.

➤ Церква св. Івана Хрестителя, Гантер Нью Йорк, 1964.

➤ Храм Покрови Пресвятої Богородиці, Львів, 2003.

- ❖ В 2013 р. Організація ЮНЕСКО (The United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (UNESCO)) оголосила що 16 українських дерев'яних церков повинні бути збережені на списку об'єктів світової спадщини.
- ❖ 8 цих церков знаходяться на території сучасної України, а 8 знаходиться на території сучасної Польщі.

- Церква Різдва Пресвятої Богородиці (Нижній Вербіж), 1808.
- ЮНЕСКО: Список Світової спадщини.

- Дзвіниця церкви Різдва Пресвятої Богородиці (Нижній Вербіж), 1808.
- ЮНЕСКО: Список Світової спадщини.

ІНШІ ДЕРЕВ'ЯНІ БУДІВЛІ

- ❖ З дерев'яного будівництва по містах залишилося дуже мало.
- ❖ З рисунків та фото із 19-го ст. знаємо що доми шляхти та багатих міщан поєднували риси мурованої архітектури ренесансу, барокко, рококо чи класицизму із рисами сільського будівництва.
- ❖ Теж будовано публичні будівлі із дерева, як школи, лікарні, тощо.

➤ Лікарня, Київщина 1909.

➤ Хата, с. Мошні, Черкащина, пол. 19-го ст.

❖ Переважно залишилися дерев'яні хати по селах, особливо в Карпатах.

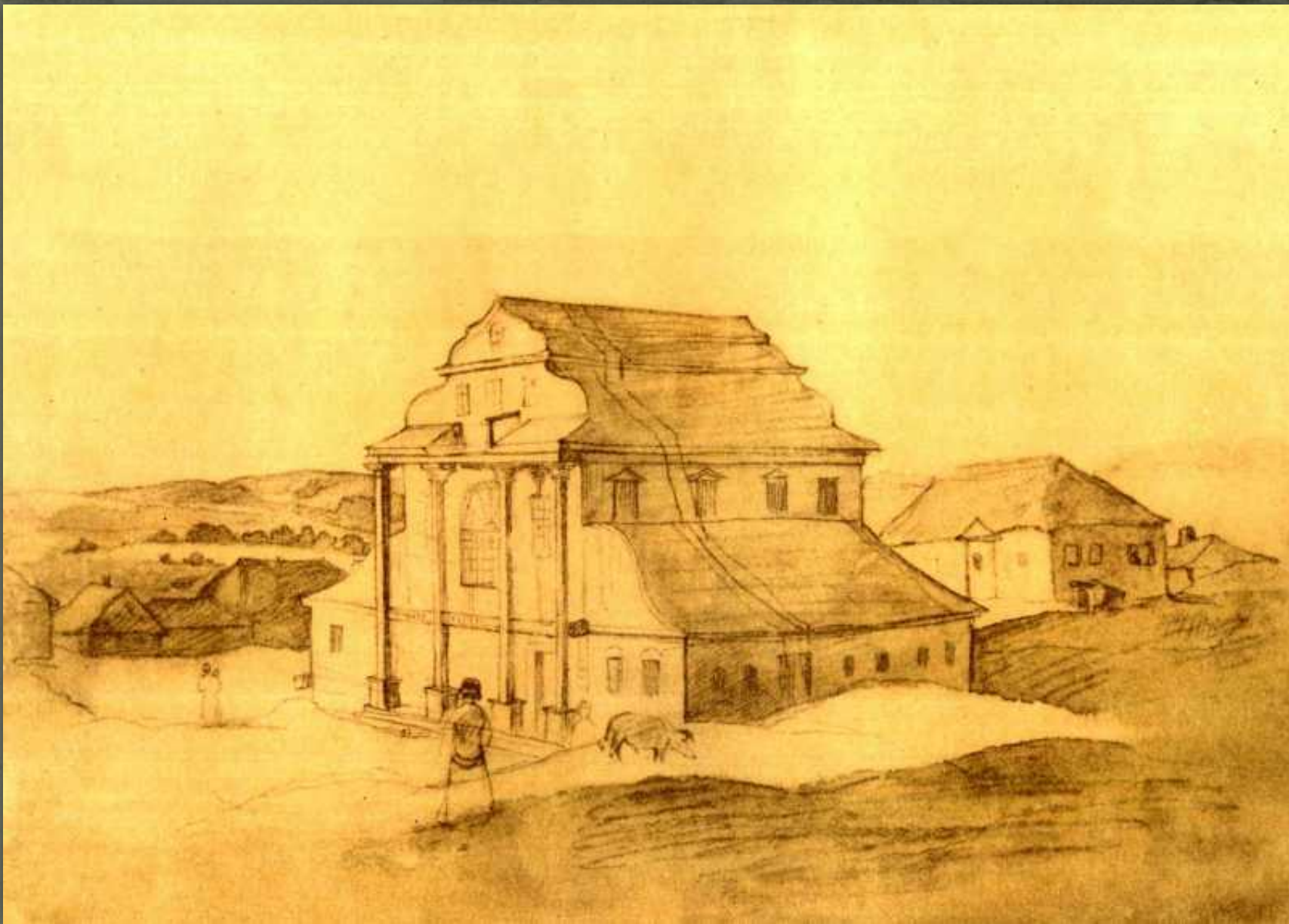

➤ Гуцульська гражда, с. Стебний, Івано Франківськ, (XVIII-XIX ст.)

- ❖ Також треба звернути увагу на дерев'яні римо-католицькі костели (польські, словацькі, німецькі угорські), які розкинені по цілій західній Україні.
- ❖ Рівнож, дерев'яні єврейські божниці (synagogues) знаходяться в різних частинах України.
- ❖ Ці дві форми сакрального будівництва часто виявляли сильні впливи місцевої архітектури і будівничої техніки.

➤ Костел Св. Архангела Михаїла, Буковина, 1882.

➤ Тарас Шевченко, синагога, 1846.

➤ Дерев'яний німецький костел з 18-го ст.

➤ Дерев'яна синагога у Яришеві, Вінницька обл., фото із 1930-тих р.

➤ Дерев'яний костел,
Львівщина, 1933-34.

ПІДГОТОВИВ МГС. АНДРІЙ ПЕРЕКЛІТА

ШКОЛА УКРАЇНОЗНАВСТВА
ТОВАРИСТВА
“РІДНА ШКОЛА”
В ДЕТРОЙТІ